

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-489-4-21>

**MOBILE TECHNOLOGIES AS THE PRIMARY TOOL
FOR OPERATING IN THE INFORMATION SPACE
UNDER CONDITIONS OF RUSSIAN OCCUPATION**

**МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ
ДЛЯ РОБОТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ**

Slobodian A. M.

*Senior Lecturer at the Department of
Journalism and Social Communications
Donetsk National University named
after Vasyl Stus
Vinnytsia, Ukraine*

Слободян А. М.

*старший викладач кафедри
журналістики та соціальних
комунікацій Донецький національний
університет імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна*

Під час російсько-української війни журналісти зіткнулися з безпрецедентними умовами порушення свободи слова та прав, що значно ускладнило виконання професійних обов'язків і створило загрозу для їхнього життя. Зокрема для тих, хто з початком збройної агресії не виїхав та опинився на окупованій території.

Контроль над інформаційними потоками з боку окупантів, загроза для життя журналістів та обмежений доступ до масмедійної комунікації зробили мобільні технології критично важливими для збору, обробки інформації та передачі новин. Смартфони та інші мобільні пристрої стали не лише інструментами для комунікації, але й головним способом збереження ексклюзивної інформації та забезпечення її поширення у світі.

Завдяки смартфонам, мобільним додаткам, відеореєстраторам і платформам по збереженню інформації в хмарних сервісах журналісти отримали можливість оперативно передавати інформацію в реальному часі, навіть в умовах окупації, де контроль над медіа є жорстким з боку ворога. Мобільні технології стають ключовим інструментом у забезпеченні безперервного потоку інформації для роботи журналістів в критичних умовах.

Умови окупації створюють численні перешкоди для журналістської діяльності, зокрема обмеження доступу до інформаційних джерел, ризику для безпеки журналістів та контроль з боку окупаційної влади над ЗМІ. Проте світові тенденції розвитку мобільних технологій надали нові можливості для збирання та передачі інформації журналістам в екстремальних умовах роботи.

Завдяки високій мобільності та можливостям шифрування інформації, смартфони дозволяють журналістам працювати в умовах конспірації та швидкої реакції. Важливим аспектом є також використання платформ, як Telegram, Signal, WhatsApp, Facebook, Twitter тощо, які дозволяють журналістам публікувати новини майже миттєво, забезпечуючи глобальну аудиторію реальними даними про ситуацію на місцях.

Журналісти, які працюють в окупації, стикаються з численними викликами, які ускладнюють їхню діяльність. По-перше, це обмежений доступ до інформаційних джерел. Окупаційна влада жорстко контролює медіапростір, що призводить до цензури та маніпуляцій з інформацією. По-друге, існує загроза для життя журналістів, яких переслідують, викрадають, утримують в катівнях, застосовують до них тортури за їхню професійну діяльність. На червень 2024 року відомо про 31 викраденого ворогом українського журналіста, які перебувають у російському полоні [2].

По-третє, обмежений доступ до українських інтернет-провадерів та стільникового зв'язку ускладнює отримання та передачу інформації. В-четверте, використання мобільних технологій потребує забезпечення безпеки та конфіденційності. Журналісти повинні бути обережними у виборі платформ для комунікації, оскільки деякі з них вразливі до прослуховування. Використання шифрування, знищення вихідних даних та обробка контенту без ідентифікації стають критично важливими для захисту джерел інформації та власної безпеки.

Незважаючи на ці виклики, мобільні технології відкривають нові можливості для журналістів. Смартфони, як універсальні інструменти, дозволяють робити фото, записувати відео, редагувати матеріали, монтувати сюжети та миттєво передавати матеріали через інтернет. Використання мобільних додатків, таких як Telegram, Signal, WhatsApp, Twitter, Facebook тощо, забезпечує безпечну комунікацію та обмін інформацією. Виходи у прямі ефіри в новинних блоках Марафону Єдиних новин [3] та закордонних телеканалів через платформу Viber інформують українську та міжнародну спільноти про ситуацію на підконтрольній агресору території. Ці платформи дозволяють журналістам оперативно публікувати новини, навіть у ситуаціях, коли традиційні канали зв'язку є недоступними. Соціальні мережі стають найпопулярнішим джерелом інформування [4] та відіграють важливу роль у поширенні новин та міжособистих комунікаціях. Журналісти використовують платформи, такі як Telegram, Twitter та Facebook, для миттєвого інформування громадськості про події на місцях.

Мобільні технології стали критично важливими інструментами для журналістів в окупації, забезпечуючи можливість інформування

в реальному часі. Український досвід є унікальним в умовах збройної агресії та гібридної війни. Під час російсько-української війни журналістами використовуються можливі види комунікації в екстремальних умовах та інформування громадськості. Незважаючи на численні виклики, такі як: обмежений доступ до інформації, контроль з боку окупантів над медіа, загроза для життя журналістів, мобільні технології дозволяють медійникам забезпечувати безперервний інформаційний потік і підтримувати зв'язок з аудиторією. Це свідчить про адаптивність журналістики до нових реалій, підкреслюючи важливість мобільних технологій як основного інструменту в інформаційній боротьбі під час російсько-української війни.

Література:

1. Панченко О. А. Засоби масової комунікації як платформа державної інформаційної політики. Інвестиції: практика і досвід. Київ, 2020. № 7–8. С. 29–33.

2. Росія тримає у полоні 31 українського журналіста – правозахисники. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3869662-rosia-trimaє-u-poloni-31-ukrainskogo-zurnalista-pravozahisniki.html>

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 березня 2022 року «Щодо реалізації єдиної інформаційної політики в умовах воєнного стану». Указ Президента України. Офіційне інтернет-представництво Президента України. 2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1522022-41761>

4. Медіаспоживання українців в умовах повномасштабної війни. Опитування ОПОРИ. ОПОРА. 1.06.2022. URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhyvannia-ukrayintsiv-v-umovakh-povnomasshtabnoyi-viini-opituvannia-opori-24068